

Examenul de bacalaureat național 2013
Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

Varianta 2

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

I. TÉTEL

(30 pont)

A. Az alábbi esetekkel kapcsolatban, írják a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt. Csak egyetlen helyes válasz van.

1. A terminus szerkezetében a nyelvi összetevő:
 - a. fogalom, amely kifejezi az illető terminust
 - b. egy szó vagy szócsoport
 - c. azoknak a tárgyaknak az összessége, amelyekre vonatkozik a terminus
 - d. a viszony, az illető terminus tartalma és terjedelme között
2. Az *érvénytelenség* terminus tartalmi szempontból:
 - a. relatív terminus
 - b. konkrét terminus
 - c. negatív terminus
 - d. összetett terminus
3. A *román* és *orvos* fogalmak egymással :
 - a. alárendeltségi viszonyban vannak
 - b. metsző viszonyban vannak
 - c. ellentmondó viszonyban vannak
 - d. ellentétes viszonyban vannak
4. Egy kategórikus kijelentés egy viszonyt fejez ki:
 - a. két terminus között, és ez a viszony valamilyen feltételhez van kötve
 - b. három terminus között, és ez semmilyen feltételhez nincs kötve
 - c. két terminus között, és ez a viszony valószínű vagy lehetséges
 - d. két terminus között, anélkül, hogy ez bármilyen feltételhez lenne kötve
5. A „*Csak néhány ember létezik, aki tehetséges festő*” mondat logikai predikátuma:
 - a. tehetséges festő
 - b. létezik
 - c. van
 - d. tehetséges
6. Ha „*A halak gerincesek*” mondat igaz, akkor:
 - a. a vele ellentétes kijelentés igaz
 - b. a vele alárendelt viszonyban lévő kijelentés hamis
 - c. a vele ellentmondó viszonyban lévő kijelentés hamis
 - d. a vele ellentétes kijelentés valószínű

18 pont

B. Adott a következő két szillogisztikus módozat: $eao-1$, $eio-3$.

a. Írják le a megadott szillogisztikus módozatoknak megfelelő következtetési sémát, és képezzenek természetes nyelven egy szillogizmust, amely megfelel a két következtetési séma valamelyikének!

8 pont

b) Ellenőrizték a Venn-diagramm módszerével a két szillogisztikus módozat valamelyikének érvényességét, pontosítva ugyanakkor a döntést, amire jutottak a kijelentés érvényességével kapcsolatban!

4 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Adottak a következő mondatok:

1. *Némely vélemény nem igaz.*
2. *Minden axiomatikus tudomány deduktív.*
3. *Egyetlen ésszerű ember sem intoleráns.*
4. *Némely diák kedveli a logikát.*

A. Határozzák meg az 2. mondat formuláját!

4 pont

B. Alkossák meg természetes és formális nyelven a 1. mondat ellentmondó párját, és a 3. mondat alárendelt párját!

6 pont

C. Alkalmazzák a megfordítás és az átalakítás műveletét természetes illetve formális nyelven egyaránt, leszármaztatva az 3. és a 4. mondat helyes megfordítottját és átalakítottját!

10 pont

D. Magyarazzák meg tömören, hogy a 1. mondat miért nem fordítható meg helyesen!

6 pont

E. Ábrázolják az Euler-diagram segítségével a 4. kijelentést!

4 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Oldják meg a következő feladatokat!

1. Határozzák meg a szillogizmust!

4 pont

2. Adjanak meg két induktív érvelés típusát!

6 pont

3. Alkossanak meg természetes és formális nyelven egyaránt egy, két premisszából álló érvelést, melynek következménye: „*Egyetlen elektromos autó sem olcsó*”

10 pont

4. Adva van a következő meghatározás:

A denevér nem vízi emlős.

a. Említse meg a meghatározás egy olyan szabályát, amelyiket megsért a fenti példa.

2 pont

b. Soroljon fel két, az **a.** pontban említettől eltérő meghatározási szabályt, és alkosson egy-egy meghatározást, amely az említett szabályokat sérti.

8 pont